

A Testület véleménye (64. cikk)

39/2021. sz. vélemény arról, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelhesse a személyes adatok törlését abban az esetben, ha az érintett nem nyújtott be ezzel kapcsolatos kérelmet

Elfogadás: 2021. december 14.

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS.....	3
2	AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEI	4
3	A VÉLEMÉNY TÁRGYA.....	5
4	ELFOGADOTT MEGOLDÁS	7

Az Európai Adatvédelmi Testület

Tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 63. cikkére és 64. cikkének (2) bekezdésére,

tekintettel az EGT-megállapodásra és különösen annak az EGT Vegyes Bizottság 2018. július 6-i 154/2018 határozatával módosított XI. mellékletére és 37. jegyzőkönyvére¹,

tekintettel eljárási szabályzatának 10. és 22. cikkére,

mivel:

(1) Az Európai Adatvédelmi Testület (a továbbiakban: Testület) fő feladata, hogy biztosítsa az általános adatvédelmi rendelet egységes alkalmazását az Európai Gazdasági Térség egész területén. Az általános adatvédelmi rendelet 64. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy bármely felügyeleti hatóság, a Testület elnöke vagy a Bizottság kérheti, hogy a Testület vizsgáljon meg egy általános érvényű vagy egynél több EGT-tagállamban hatással bíró ügyet, és bocsásson ki róla véleményt. E vélemény célja egy általános érvényű vagy egynél több EGT-tagállamban hatással bíró ügy megvizsgálása.

(2) 2021. október 6-án a magyar adatvédelmi hatóság felkérte a Testületet, hogy vizsgálja meg és nyilvánítson véleményt arról, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelhesse a személyes adatok törlését abban az esetben, ha az érintett nem nyújtott be ezzel kapcsolatos kérelmet.

(3) Az Európai Adatvédelmi Testület véleményét az általános adatvédelmi rendelet 64. cikkének (3) bekezdése szerint – a Testület eljárási szabályzata 10. cikkének (2) bekezdésével együtt értelmezve – az azt követő első munkanaptól számított nyolc héten belül kell elfogadni, hogy az elnök és az illetékes felügyeleti hatóság úgy döntött, hogy az irat teljes. A tárgy összetettségét figyelembe véve ez a határidő az elnök döntése alapján további hat héttel meghosszabbítható.

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

1 BEVEZETÉS

1. A természetes személyek alapvető jogainak és szabadságainak a személyes adataik kezelése tekintetében történő védelme, valamint a személyes adatoknak az Európai Gazdasági Térségen (a továbbiakban: EGT) belüli szabad áramlásának megkönnyítése érdekében minden tagállam előírja, hogy e rendelet alkalmazásának ellenőrzéséért egy vagy több független közhatalmi szerv (felügyeleti hatóság) felel. E tekintetben az általános adatvédelmi rendelet 57. cikk (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy minden felügyeleti hatóság kikényszeríti az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását a területén. Ez a kötelezettség attól függetlenül alkalmazandó, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból vagy panasz alapján jár-e el. E feladat elvégzéséhez azonban a felügyeleti hatóságoknak hatékony

¹ Az e véleményben a „tagállamokra” való hivatkozásokat az „EGT-tagállamokra” való hivatkozásként kell értelmezni.

eszközökkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy fellépjenek a rendelet megsértésével szemben. Ezért az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdése olyan korrekciós hatásköröket ír elő, amelyeket a felügyeleti hatóság alkalmazhat.

2. Az általános adatvédelmi rendelet preambulumbekendése valójában „erős kikényszeríthetőséget”, „szabályok betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához egyenértékű hatáskört”, „a jogsértőkre azonos szankciókat” és „ugyanazokkal a feladatok(at) és tényleges hatáskörök(et) (...), ideértve (...) a korrekciós (...) hatáskört” sürgetnek².
3. Ezért a magyar adatvédelmi hatóság a rendeletnek a felügyeleti hatóságok általi következetes alkalmazása érdekében 2021. október 6-án felkérte a Testületet, hogy vizsgálja meg és nyilvánítson véleményt arról, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelhesse a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését abban az esetben, ha az érintett nem nyújtott be ezzel kapcsolatos kérelmet.
4. Ez az értelmezési kérdés az általános adatvédelmi rendelet „általános érvényű ügyére” vonatkozik, amely sértheti az adatvédelemhez való alapvető jogot. Az általános adatvédelmi rendelet következetes alkalmazásának biztosítása érdekében következetes módon kell értelmezni és alkalmazni az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke által a felügyeleti hatóságokra ruházott hatásköröket, figyelembe véve azt is, hogy e hatáskörök felügyeleti hatóságok általi gyakorlása egynél több tagállamban járhat joghatással (pl. az egyablakos ügyintézés keretében).
5. Az Európai Adatvédelmi Testület még nem adott ki iránymutatásokat vagy nyilatkozatokat a fent vázolt témában. Ezért az általános adatvédelmi rendelet EGT-n belüli következetes alkalmazásának lehetővé tétele érdekében objektív értelmezést kell találni arra vonatkozóan, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelje a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését olyan helyzetben, amikor az érintett nem nyújtott be ilyen kérelmet.

2 AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEI

6. Az általános adatvédelmi rendelet (7) preambulumbekendése kimondja, hogy a gyors technológiai fejlődés és a globalizáció „olyan szilárd és az eddiginél következetesebb uniós adatvédelmi keretet igényelnek, amelyet erős kikényszeríthetőség támogat, hiszen a bizalom megteremtése fontos a digitális gazdaság belső piaci fejlődéséhez.”.
7. Az általános adatvédelmi rendelet (10) preambulumbekendése kimondja, hogy „a természetes személyek következetes és magas szintű védelmének biztosítása és a személyes adatok Unión belüli áramlása előtti akadályok elhárítása érdekében a természetes személyeknek az ilyen adatok kezelésével összefüggésben fennálló jogait és szabadságait minden tagállamban azonos szintű védelemben kell részesíteni. A természetes személyeknek a személyes adataik kezeléséhez kapcsolódó alapvető jogai és szabadságai védelmére vonatkozó szabályok következetes és egységes alkalmazását az Unió egész területén biztosítani kell.”
8. Az általános adatvédelmi rendelet (11) preambulumbekendése kimondja, hogy „ahhoz, hogy a személyes adatok az Unió egész területén hatékony védelemben részesüljenek, (...) a személyes adatok

² Az általános adatvédelmi rendelet (7), (10), (11) és (129) preambulumbekendése.

védelmére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához egyenértékű hatáskört is biztosítani szükséges, és a jogsértőkre azonos szankciókat kell alkalmazni.”

9. Az általános adatvédelmi rendelet (129) preambulumbekzdése kimondja, hogy „e rendelet Unió-szerte következetes végrehajtásának és e végrehajtás következetes nyomon követésének biztosítása érdekében a felügyeleti hatóságokat minden tagállamban ugyanazokkal a feladatokkal és tényleges hatáskörökkel kell felruházni, ideértve a vizsgálati hatáskört, a korrekciós és szankciós hatáskört és a szankciókat (...)”.
10. Az 5. cikk (1) bekezdésének a) és e) pontja előírja, hogy a személyes adatokat jogszerűen kell kezelni, és azokat főszabály szerint olyan formában kell tárolni, amely az érintettek azonosítását csak a személyes adatok feldolgozása céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé. Az 5. cikk (2) bekezdése továbbá rögzíti az adatkezelő felelősségét az (1) bekezdésnek való megfelelés tekintetében.
11. Az általános adatvédelmi rendelet „Független felügyeleti hatóságok” című VI. fejezete meghatározza az adatvédelmi hatóságok illetékességét, feladatait és hatásköreit az általános adatvédelmi rendelet következetes alkalmazásához való hozzájárulás érdekében.
12. Az általános adatvédelmi rendelet 57. cikke (1) bekezdésének a) pontja úgy rendelkezik, hogy minden felügyeleti hatóság kikényszeríti a területén az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását.
13. Az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja úgy rendelkezik, hogy minden felügyeleti hatóságnak jogában áll elrendelni a személyes adatok 16., 17. és 18. cikk szerinti helyesbítését, törlését vagy az adatkezelés korlátozását, valamint elrendeli a 17. cikk (2) bekezdésének és a 19. cikknek megfelelően elrendelni azon címzettek ilyen intézkedésekről való értesítését, akikkel vagy amelyekkel a személyes adatokat közölték.
14. Az általános adatvédelmi rendelet 17. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat, az adatkezelő pedig köteles arra, hogy az érintettre vonatkozó személyes adatokat indokolatlan késedelem nélkül törölje, ha az alábbi indokok valamelyike fennáll:
 - a) a személyes adatokra már nincs szükség abból a célból, amelyből azokat gyűjtötték vagy más módon kezelték;
 - b) az érintett visszavonja a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja vagy a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében az adatkezelés alapját képező hozzájárulását, és az adatkezelésnek nincs más jogalapja;
 - c) az érintett a 21. cikk (1) bekezdése alapján tiltakozik az adatkezelése ellen, és nincs elsőbbséget élvező jogszerű ok az adatkezelésre, vagy az érintett a 21. cikk (2) bekezdése alapján tiltakozik az adatkezelés ellen;
 - d) a személyes adatokat jogellenesen kezelték;
 - e) a személyes adatokat az adatkezelőre alkalmazandó uniós vagy tagállami jogban előírt jogi kötelezettség teljesítéséhez törölni kell;
 - f) a személyes adatok gyűjtésére a 8. cikk (1) bekezdésében említett, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások kínálásával kapcsolatosan került sor.

3 A VÉLEMÉNY TÁRGYA

15. Először is a Testület úgy véli, hogy a felügyeleti hatóságok korrekciós hatásköreinek következetes alkalmazása kulcsfontosságú az Európai Gazdasági Térség védelmének egységes szintje szempontjából.

16. Az általános adatvédelmi rendelet EGT-n belüli következetes alkalmazásának és hatékony végrehajtásának lehetővé tétele érdekében a Testület úgy véli, hogy egyértelműen szükség van az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdése g) pontjának értelmezésére annak értékeléséhez, hogy ez szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelje a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését olyan helyzetben, amikor az érintett nem nyújtott be ilyen kérelmet. E tekintetben a felügyeleti hatóságoknak jogbiztonságra van szükségük ahhoz, hogy hatáskörüket következetesen gyakorolhassák, és elkerülhessék, hogy ebben az érzékeny témában eltérő igazgatási gyakorlatok alakuljanak ki.
17. A Testület ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a vélemény hatálya a magyar adatvédelmi hatóság által felvetett kérdésre korlátozódik, ezért csak azt egyértelműsíti, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szolgálhat-e jogalapként ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelhesse a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését abban az esetben, ha az érintett nem nyújtott be ilyen kérelmet.
18. A Testület hangsúlyozza, hogy e vélemény keretében nem értékeli az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkének (2) bekezdésében felsorolt különböző hatásköröket és azok kölcsönhatását. Ezért a vélemény nem érinti az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkének (2) bekezdésében felsorolt egyéb hatásköröket, és nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a felügyeleti hatóságok a törlés elrendelését az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkének (2) bekezdésében meghatározott másik jogalapra alapozzák.
19. Ahhoz, hogy a Testület értékelni tudja, hogy a felügyeleti hatóságok elrendelhetik-e az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szerinti személyes adatok törlését még az érintett törlésére irányuló kérelem hiányában is, elengedhetetlen annak értékelése, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke csak az érintett kérésére írja-e elő az adatkezelő számára a személyes adatok törlésére vonatkozó kötelezettséget.
20. Az általános adatvédelmi rendelet 17. cikkének (1) bekezdése megállapítja egyrészt az érintett azon jogát, hogy személyes adatainak törlését kérje, másrészt pedig az adatkezelő azon kötelezettségét, hogy törölje ezeket az adatokat, amennyiben az e cikkben említett indokok valamelyike fennáll. Felmerül a kérdés, hogy ez a kötelezettség függ-e attól, hogy az érintett gyakorolja-e a jogát, vagy az az érintett kérésétől függetlenül fennáll-e.
21. Azzal lehet érvelni, hogy e cikk szövege, beleértve annak címét („A törléshez való jog”) arra enged következtetni, hogy a törlési kötelezettség feltételezi, hogy az érintett élt a törlés kérelmezéséhez való jogával.
22. Ugyanakkor azzal is lehet érvelni, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke (i) független jogot biztosít az érintettek számára, és (ii) független kötelezettséget ír elő az adatkezelő számára. E tekintetben az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke nem írja elő az érintett számára, hogy konkrét intézkedést tegyen, csupán azt írja elő, hogy az érintettnek jogosult a törlésre, az adatkezelő pedig „köteles arra” akkor, ha az általános adatvédelmi rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében meghatározott esetek valamelyike alkalmazandó.
23. Azt az értelmezést, amely szerint az adatkezelő törlési kötelezettsége független az érintett törlési jogától, alátámasztja, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke (1) bekezdésében meghatározott egyes esetek egyértelműen olyan forgatókönyvekre utalnak, amelyeket az adatkezelőknek a törlési kötelezettségük részeként fel kell tárnuk, függetlenül attól, hogy az érintettek ismerik-e ezeket az eseteket. Valójában az érintetteknek nehéz volna tudniuk (i) az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségekről (e) pont); arról (ii) ha az összegyűjtött adatokra már nincs szükség a gyűjtés céljára tekintettel (a) pont); vagy (iii) személyes adatok jogellenes kezeléséről (d) pont). E

körülmények észlelése az adatkezelők feladata kell hogy legyen az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelésük részeként, és nem lehet az érintettek felelőssége. Ez a felelősség az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) és e) pontjából és (2) bekezdéséből is következik.

24. Emellett azzal is lehet érvelni, hogy az általános adatvédelmi rendelet hatékony végrehajtása szempontjából rendkívül fontos, hogy a felügyeleti hatóságok hatékony eszközökkel rendelkezzenek a jogsértések elleni hatékony fellépéshez. Mindazonáltal az olyan értelmezés, amely az érintett törlésére irányuló előzetes kérelmét írja elő az adatkezelő törlési kötelezettségének érvényesítéséhez, korlátozná a felügyeleti hatóságoknak az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontjával kapcsolatos hatáskörét.

4 ELFOGADOTT MEGOLDÁS

25. Ahhoz, hogy a Testület értékelni tudja, hogy a felügyeleti hatóságoknak az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja szerinti hatásköre az érintett törlésére irányuló kérelem hiányában is alkalmazandó-e, először is meg kellett vizsgálnia, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke csak az érintett kérését követően ír-e elő kötelezettséget az adatkezelő számára, vagy hogy ez a kötelezettség attól független-e.
26. E tekintetben a Testület megállapította, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke két külön, egymástól független törlési esetet ír elő:
- I. az érintett kérésére történő törlés, és
 - II. a törlés mint az adatkezelő önálló kötelezettsége.
27. A Testület ezen következtetését alátámasztja az a tény, hogy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében meghatározott egyes esetek egyértelműen olyan forgatókönyvekre utalnak, amelyeket az adatkezelőknek az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek való megfelelésre vonatkozó kötelezettségük részeként hivatalból észlelniük kell, valamint amelyek ugyanezen logika alapján lehetővé teszik a felügyeleti hatóságok számára, hogy biztosítsák az általános adatvédelmi rendeletben foglalt elvek érvényesítését még azokban az esetekben is, amikor az érintettek nem kapnak tájékoztatást vagy nincs tudomásuk az adatkezelésről, vagy ha nem minden érintett nyújtott be törlés iránti kérelmet.
28. A fenti érvelés alapján az Európai Adatvédelmi Testület arra a következtetésre jutott, hogy az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke (2) bekezdésének g) pontja érvényes jogalap arra, hogy a felügyeleti hatóság hivatalból elrendelje a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését abban az esetben, ha az érintett nem nyújtott be ilyen kérelmet.
29. A vélemény közzétételére az általános adatvédelmi rendelet 64. cikke (5) bekezdésének b) pontja alapján kerül sor.

Az Európai Adatvédelmi Testület részéről

az elnök

(Andrea Jelinek)